

SZAKSZEMINÁRIUM TEMATIKA

A neuropszichikus információ eredete és kezdeti története 1-2.

2017/18. I. félév

Valamikor (egyre inkább úgy tűnik, hogy régebben, mint eddig gondoltuk) kialakultak az óceán mélyén az első olyan lények, amelyek már képesek voltak információs viselkedésre. Velük indul a neuropszichikus információ története, amelynek végpontja mai civilizációnk, amely immár külső emlékezeti tárákkal és más szellemes megoldásokkal képes saját információs kapacitását elképesztő magasságokba emelni.

De vajon mi maradt változatlan a sok száz millió éves kezdetek óta? Mi érvényes mai napig modellszerűen az információs viselkedésre? Megértünk-e valamit mélyebben napjaink sarkalatos kérdéseiből, ha a kezdeteket is nagyobb felbontásban láthatjuk?

Különleges, kísérleti szemináriumon eredünk a kérdések nyomába. A résztvevők (biológusnak, paleontológusnak, idegtudósnak, pszichológusnak, informatikus könyvtárosnak tanulók, s bárki érdeklődő bármilyen szak-háttérrel) az első félév során rövid bevezetés után alkalomról alkalomra 1 fejezetet olvasnak el a kurzus alapművéből (amelynek egy példányát mindenki megkapja), s azt beszéljük meg a személyes találkozáskor – de nem akárhogy.

Kardos Lajos, a magyar pszichológia tudománytörténetének egyik legérdekesebb egyénisége 1976-ban jelentette meg nagy munkáját, *A neuropszichikus információ eredete* címmel (amit néhány évvel később a posztumusz *Állati emlékezet* követett), amelyben az ún. „adiafor determinációs szkéma” segítségével igyekszik magyarázatot ill. értelmezési keretet adni az élő rendszerek fejlődéstörténetének arra a nevezetes periódusára, amelynek során a környezettel való kapcsolattartás új, minden korábbinál sikeres módja fejlődik ki bizonyos többsejtűekben. Ekkor nagyjából egyidejűleg és egymásból következően jelenik meg az elkerülő viselkedés, a környezeti ingerek többváltozós értékelése, a cselekvésválasztás és ezen keresztül a viselkedés – másképpen: az információfeldolgozás és az idegrendszer elemi struktúrái, amelyek később már egyre magasabb szintű szerveződésükkel egyre nehezebben rekonstruálhatóvá tették az „eredet” kérdését.

A szemináriumon a fejezetek sorrendjében megbeszéljük, értelmezzük az adott egységeket – azzal a céllal, hogy feltárni, rekonstruálni, modellezni, ábrázolni, illusztrálni, kiegészíteni, friss adatokkal pontosítani, újragondolni, esetleg továbbfejleszteni lehessen Kardos Lajos impozáns és eredeti gondolati építményét.

2017/18. II. félév

A közös munka során számtalan nyitott kérdést fogalmaztunk meg – ezek külső szakértők felkérésével történő megválaszolása a második félév tárgya. 6 kutatót hívunk meg egy-egy előadásra, akik a páratlan heteken részben az őket érintő kérdésekre válaszolnak, részben maguk is megfogalmazzák nyitott kérdéseket, amelyeket aztán a páros heteken találkozási dolgozunk fel. A feldolgozás során a résztvevők személyre szabott feladatokat kapnak, amelyekről referálnak az órán.

Meghívottak:

Oborny Beáta (ELTE Biológiai Intézet): Környezet, érzékelés, viselkedés, információ - növény vs. állat

Bujtor László (JPTE, Pécs): Óslénytani tanulságok (Paleozooinformatika)

Szokolszky Ágnes (SZTE Kognitív és Neuropszichológiai Tanszék): Észlelés, viselkedés, ökológia (3 alkalom)

Palatinus Zsolt: Gibson, ökológiai pszichológia, az információs kérdések kiterjesztése

Szathmáry Eörs (ELTE): Evolúció, makroevolúció, információs folyamatok

A kurzus során figyelemmel kísérjük a hasonló profilú nemzetközi műhelyforumokat, mint pl. a New York-i YHouse-t (*Exploring the Origins and Nature of Awareness*) és annak vitasorozatát (*Chasing Consciousness: from cells to societies, neuroscience to machine awareness*) vagy a japán ISSA-t (*Initiative for a Synthesis in Studies of Awareness*), amelynek 2018-as nyári egyetemére a kurzus résztvevői akár pályázhatnak is.